

Schoolondersteuningsprofiel

Basisschool Sint Barbara Tuitjenhorn

Ondersteuningsprofiel van **basisschool Sint Barbara te Tuitjenhorn** (gem. Schagen)

Bestuur: Stichting Flore Heerhugowaard; tel: 072 5660 200

Scholengroep **Warmenhuizen**

1. Functie van het ondersteuningsprofiel

In het ondersteuningsprofiel beschrijft de school haar mogelijkheden om leerlingen te ondersteunen wanneer het regulier aanbod van de school onvoldoende aansluit bij de ontwikkeling van de leerling. In het ondersteuningsprofiel zijn de daarvoor relevante gegevens opgenomen zodat voor ouders, samenwerkingsverband en de overige scholen van de scholengroep "Warmenhuizen" de mogelijkheden van de school duidelijk zijn.

Het ondersteuningsprofiel maakt een onderscheid in basisondersteuning en extra ondersteuning. De basisondersteuning ligt bij voorkeur bij alle scholen op een gelijk niveau. Afspraken over een minimumniveau worden in het samenwerkingsverband gemaakt en gelden voor alle scholen.

Extra ondersteuning kan per school verschillen. Bij extra ondersteuning gaat het om specifieke kwaliteiten van de school gericht op leerlingen die deze vorm van ondersteuning vragen. Extra ondersteuning vertaalt zich in arrangementen die de school kan bieden en waarvoor doorgaans extra middelen worden ingezet. Arrangementen kunnen deels structureel deel uitmaken van het ondersteuningsaanbod en deels een tijdelijk karakter hebben. Een arrangement geeft aan:

- welke deskundigheid wordt ingezet
- de tijd die beschikbaar is
- het programma dat uitgevoerd wordt en de gebruikte materialen
- het mogelijke specifieke gebruik van het schoolgebouw
- samenwerking met ouders, onderwijs en mogelijke ketenpartners

Het ondersteuningsprofiel geeft eveneens informatie over de basiskwaliteit van de school. Daarom is het oordeel van de inspectie over deze basiskwaliteit opgenomen in het ondersteuningsprofiel.

Het ondersteuningsprofiel van de school vormt voor ouders een houvast bij schoolkeuze en voor de scholen/besturen een houvast bij de toelating van leerlingen en het vinden van de meest geschikte plek voor een leerling.

De inhoud van dit schoolondersteuningsprofiel (SOP) bestaat uit:

- gegevens van de school
- karakteristiek en onderwijsvisie van de school
- kengetallen
- oordeel van de onderwijsinspectie
- organisatie van de ondersteuning
- ondersteuning sociaal emotionele ontwikkeling
- ondersteuning lezen en spelling
- ondersteuning rekenen en wiskunde
- grenzen aan ondersteuning
- professionalisering

---

2. Gegevens van basisschool Sint Barbara

Schoolleiding	Harry Weijers (dir.) en Mariosé Huits (adj.dir.)
Telefoon	0226-391778
E-mail	info@sintbarbaraschool.nl
Website school	www.sintbarbaraschool.nl
Website stichting	www.stichtingflore.nl

3. Karakteristiek en onderwijsvisie van de school

3.1 Algemeen

Onze basisschool richt zich op kinderen uit Tuitjenhorn, Kalverdijk, Kerkbuurt, Eenigenburg en het Rippje. Het is de enige basisschool in Tuitjenhorn en bevindt zich in het centrum van het dorp.

Basisschool Sint Barbara verzorgt al 75 jaar basisonderwijs in het mooie dorp Tuitjenhorn. Dit aan zo'n 360 kinderen in 15 groepen.

Onze school gaat met de tijd mee. We mogen sinds 2012 werken in een prachtig nieuw gebouw. Een gebouw waarin onze visie op doordacht modern onderwijs en onze kinderen letterlijk de ruimte krijgen. Naast de school hebben ook peuterspeelzaal 'de Paddestoel' , buitenschoolse opvang 'De Jungle', Wonen plus Welzijn (tot 1 januari 2018) en jongerenvereniging 'Seven Eleven' een plaats gekregen in 'De Hoge Akker. Vanaf het begin is ook Muziekschool Harenkarspel een vaste huurder in ons gebouw.

Ons onderwijs is ingebed in een sfeer van rust en aandacht. Kanjertraining biedt ons en de leerlingen dagelijks houvast in het realiseren van wederzijds respect.

Er is een doorgaande lijn door de hele school. In de groepen 1-2 wordt de basis gelegd voor rust, respect, communiceren, zelfstandig en samenwerkend leren, vormgegeven in thema's.

De leerkrachten van de groepen 1-2 volgen de kinderen middels het observatiemodel "KIJK!".

Onze leermiddelen zijn grotendeels aangepast aan de nieuwe tijd en wat de toekomstige maatschappij van uw en onze kinderen zal vragen.

Middels tablets van het systeem Snappet vindt maatwerk leren plaats in de basisvakken taal, rekenen en begrijpend lezen.

De wereldoriënterende vakken worden thematisch-onderzoekend benaderd in het programma 'IPC'. De kinderen leren onderzoekend de wereld om zich heen kennen, in relatie tot mensen overal en wat op de hele aarde gebeurt.

3.2 Missie en Visie

Onze missie

We bereiden kinderen voor op deelname aan de maatschappij.

We werken vanuit de RK-identiteit, waarbij respect, verwondering, zorg, samen vieren en aandacht voor elkaar en de ons omringende wereld van groot belang zijn.

We zijn een school waarin uniek zijn betekent dat ieder ruimte krijgt om eigen talenten te ontwikkelen en waarin je inzicht in jezelf en in de ander krijgt door samen te reflecteren.

We hebben een proactieve houding. Dit betekent dat we zelfstandig denken, een actieve rol hebben en verantwoordelijk zijn voor onszelf en de ander.

Open communicatie, betrokkenheid en samenwerking staan centraal in onze cultuur.

Onze visie

1. Identiteit

We gaan met elkaar om vanuit liefde voor en verwondering over onszelf, de ander en de omgeving. We hebben kennis van de verhalen uit de bijbel, van christelijke feesten, van sacramenten en rituelen. We hebben respect voor en kennis van andere levensovertuigingen.

2. Pedagogisch klimaat

We zijn een pestvrije school; we zorgen ervoor dat iedereen zich veilig en thuis voelt. We luisteren actief, spreken elkaar aan en helpen elkaar. Er heerst een werksfeer, waarin actief gewerkt wordt, samengewerkt wordt, betrokkenheid en rust is.

3. Communicatie

We spreken elkaar respectvol aan en staan open voor ideeën van een ieder. We spreken met kinderen, met ouders/verzorgers, met collega's, met de partners in de Brede School en met anderen.

4. Leerpsychologie

We gaan uit van de 'zone van de naaste ontwikkeling'. Dit betekent dat kinderen op het naastgelegen niveau leerstof krijgen aangeboden. De instructiemomenten zijn daarom effectief en aangepast aan de niveaus van de kinderen. We bieden de kinderen meerdere leerstrategieën en verwerkingsvormen aan.

De kinderen werken volgens het principe van zelfstandig- en samenwerkend leren, waarbij het reflecteren op het eigen en elkaars handelen centraal staat.

De rol van de leerkracht is afwisselend begeleidend en sturend.

5. Leerinhouden

Ons onderwijs is thematisch onderzoekend, waarbij de inbreng van de kinderen belangrijk is. We sluiten aan bij de leef- en belevingswereld van de kinderen en waar mogelijk bij de actualiteit.

We gebruiken methodes om de leerlijnen te bewaken. We toetsen het geleerde en gebruiken daarnaast toetsen om de ontwikkeling te kunnen vergelijken met de landelijke norm.

We volgen vanaf groep 3 de methodes voor reken- en spellingonderwijs, en voor groep 3, 4 en 5 m.b.t. het technisch leren lezen. Voor de overige vakken gebruiken we de verschillende methodes als bronnenboek.

6. Informatie en Communicatie Technologie

Op de Sint Barbaraschool is goed onderwijs gelinkt aan het gebruiken van ICT. De computer wordt veelvuldig ingezet om kinderen te laten verwerken, te laten excelleren of als remediërend middel. Kinderen zijn op de Sint Barbaraschool steeds vaker online (met moderne –privé- apparatuur), mede omdat een draadloos netwerk dit mogelijk maakt.

Leerkrachten beseffen dat ze van leerlingen kunnen leren. Leerkrachten interesseren zich, staan open voor nieuwe media en technologieën waar onze leerlingen gebruik van maken. Leerkracht en leerling zijn 'mediawijs'. Ze zien de kansen en de gevaren van internet in en wijzen elkaar hierop. Het digitale schoolbord wordt op verschillende manieren ingezet. Leerkrachten ontwikkelen hun kennis en vaardigheden om zo optimaal gebruik te kunnen maken van de mogelijkheden die een digitaal schoolbord biedt.

7. Zorg voor onze kinderen

We anticiperen op de ontwikkeling van de kinderen. We stemmen het aanbod en de planning met kinderen, ouders en waar nodig met externe deskundigen af. We gebruiken een functioneel registratiesysteem dat periodiek wordt bijgehouden. De kinderen zijn mede verantwoordelijk voor hun eigen leerproces. Als school geven we duidelijk onze grenzen aan wat betreft onze mogelijkheden, in het belang van de ontwikkeling van het kind.

4. Kengetallen

	1-10-2013	1-10-2014	1-10-2015	1-10-2016
Leerlingaantal	347	354	351	350
Verwijzingen naar SBO	2	0	2	0
Verwijzingen naar het SO	0	0	0	0
Gemiddelde groeps grootte (op teldatum)	24,8	25,3	25,1	23,3
Uitstroom V.O. Havo-Vwo	42%	57%	37%	49%
Uitstroom V.O. Vmbo TL (incl. TL-Havo)	33%	9%	31%	28%(13%)
Uitstroom V.O. Vmbo KB	18%	26%	29%	17%
Uitstroom V.O. Vmbo BB	7%	4%	2%	2%
Uitstroom V.O. Praktijkonderwijs	0%	4%	0%	4%

5. Oordeel van de onderwijsinspectie

Het laatste inspectierapport dateert van 4 juni 2014.

In dat rapport is ons onderwijs gekwalificeerd als voldoende, uitgedrukt in een toegekend 'basisarrangement'.

In het rapport zijn voorts enkele verbeterpunten genoemd.

- Op het gebied van zorg en begeleiding kan door nog meer analytisch en planmatig te denken en handelen winst gehaald worden.
- In de groepen 1-2 wordt geadviseerd meer samenhang te brengen in doelen, aanbod en activiteiten, in combinatie met de inzet van een observatie-instrument
- De kwaliteitszorg kan verdiept worden door kwaliteitsafspraken meer vast te leggen. Daarnaast het koppelen van schooldoelen aan de uitkomsten van een analyse van de schoolpopulatie.

Wij hebben deze verbeterpunten vertaald naar onze onderwijsontwikkelingsplannen. In de groepen 1-2 zijn binnen de thema's doelen aan activiteiten gekoppeld, en wordt de individuele groei gevolgd en vastgelegd in de nieuw aangeschafte en ingeefende methodiek "KIJK!".

De ontwikkelingen in ons samenwerkingsverband, met o.a. het herschrijven van het schoolondersteuningsprofiel, en het centraal stellen van het administratiesysteem "Parnassys", biedt ons kansen om nog planmatiger en analytischer om te gaan met het volgen van de leerlingen, met daarbij een effectieve en minimale administratie.

Op het gebied van kwaliteitszorg hebben wij het door ons zelf ontwikkelde instrument van "Kijkwijzers" toegepast op steeds meer vakgebieden en deelgebieden. Deze kijkwijzers worden gekenmerkt door beschrijving van het door ons samen gewenste zichtbare leerkracht- en leerlinggedrag.

Voor de complete verslagen van de inspectie kunt u terecht op de website van de inspectie (www.onderwijsinspectie.nl).

6. Organisatie van de ondersteuning / niveaus van zorg

Het samenwerkingsverband heeft afspraken gemaakt over een geheel van preventieve en licht curatieve interventies die binnen de ondersteuningsstructuur van de school planmatig en op een overeengekomen kwaliteitsniveau worden uitgevoerd. De financiële afspraken zijn vastgelegd in het activiteitenplan van het betreffende schooljaar. Het samenwerkingsverband investeert in deze basisondersteuning om die op een zo hoog mogelijk niveau te brengen en te houden. Bij basisondersteuning zijn doorgaans al netwerkpartners betrokken. Kenmerkend voor basisondersteuning in ons samenwerkingsverband is:

- het functioneren van een schoolgebonden ondersteuningsteam (OT),
- beschikbaarheid van een voorziening voor interne begeleiding,
- beschikbaarheid van voldoende formatie die, naast de groepsleerkracht, direct ingezet kan worden voor ondersteuning van individuele leerlingen, waarvoor het reguliere aanbod in onvoldoende mate tegemoet komt aan hun onderwijsbehoeften,
- beschikbaarheid van schoolmaatschappelijk werk,

- beschikbaarheid van orthopedagogische kennis en ervaring,
- beschikbaarheid van specifieke deskundigheid op diverse inhoudsgebieden,
- het hanteren van een privacyreglement.

Naast de investering door het samenwerkingsverband leveren ook de schoolbesturen en gemeenten een belangrijke financiële bijdrage t.b.v. deze voorzieningen.

In de volgende paragrafen en hoofdstukken wordt aangegeven welke basiskwaliteit en basisondersteuning en extra ondersteuning wij kunnen bieden op het gebied van:

- sociaal emotionele ontwikkeling waaronder ook de ondersteuning van leerlingen met specifieke leer- of gedragskenmerken,
- taal/lezen en spelling,
- rekenen/wiskunde

Het Samenwerkingsverband stelt vanaf het schooljaar 16-17 een aanzienlijk groter deel van haar budget direct beschikbaar aan haar scholen en wil daarmee een bijdrage leveren aan het uitbreiden van de mogelijkheden van basisondersteuning. Scholen kunnen die, binnen de afspraken die gemaakt zijn, onder eigen verantwoordelijkheid vorm geven. Deze werkwijze heeft als belangrijk neveneffect dat de administratieve handelingen die gepaard gaan met het tijdelijk aanstellen van personeel drastisch beperkt worden en in het verlengde daarvan reële banen aan medewerkers kunnen worden geboden, waarin ook sprake is van ruimere mogelijkheden voor persoonlijke ontwikkeling.

De inzet van deze middelen voor ondersteuning van individuele onderwijsbehoeften wordt door de school op transparante wijze verantwoord in haar jaarverslag waarin in ieder geval de omvang van de ingezette ondersteuningsformatie is aangegeven, het aantal Groeidocumenten dat opgesteld is en de inzet van de middelen.

De toekenning van de beschikbare middelen door het Samenwerkingsverband aan de scholen/besturen vindt plaats aan de hand van een jaarlijks vast te stellen vaste voet en het leerlingenaantal van de school.

6.1 Onze ondersteuningsstructuur in de praktijk

Voorheen spraken we van het 'zorgteam', nu gebruiken we in het kader van Passend Onderwijs de term Ondersteuningssteam¹.

Visie op ondersteunings- en onderwijsbehoeften onze kinderen

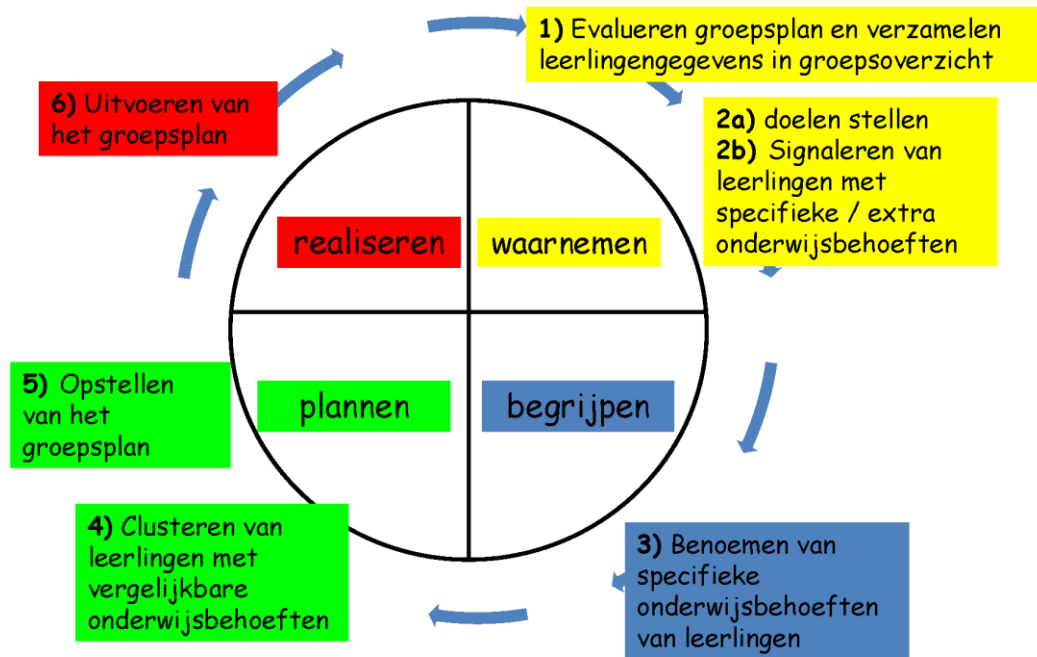
We anticiperen op de ontwikkeling van de kinderen. We stemmen het aanbod en de planning met kinderen, ouders en waar nodig met externe deskundigen af. We gebruiken als administratiesysteem Parnassys dat digitaal wordt bijgehouden. We streven ernaar de kinderen in toenemend mate mede verantwoordelijk te maken voor hun eigen leerproces. Als school geven we aan ouders en kinderen duidelijk onze grenzen aan wat betreft onze mogelijkheden, in het belang van de ontwikkeling van het kind. De leerkracht is in deze de spil in het proces. De Intern Begeleider coördineert.

Vanuit bovenstaande visie werken we handelingsgericht. Handelingsgericht werken (HGW) is een planmatige en cyclische werkwijze waarbij we de volgende zeven uitgangspunten toepassen:

1. De onderwijsbehoeften van kinderen staan centraal: wat heeft een kind nodig om onderwijsdoelen te behalen?
2. Het gaat om afstemming en wisselwerking: het gaat niet alleen om het kind, maar om het kind en de wisselwerking met zijn omgeving. Het gaat om het kind in deze groep, bij deze leerkracht, op deze school en van deze ouders.
3. De leerkracht doet ertoe: de leerkracht realiseert passend onderwijs en levert daarmee een cruciale bijdrage aan een positieve ontwikkeling van de kinderen.
4. Positieve aspecten zijn van groot belang: van zowel kind, leerkracht, school, de groep en ouders. Positieve factoren bieden aanknopingspunten voor het stellen van ambitieuze doelen en om een succesvol plan van aanpak te kunnen uitvoeren.
5. We werken constructief samen: samenwerking tussen leerkracht, kind, ouders interne en externe begeleiders is noodzakelijk om een effectieve aanpak te realiseren.

6. Ons handelen is doelgericht: het team formuleert korte en lange termijn doelen voor het leren, de werkhouding en het sociaal-emotioneel functioneren van alle kinderen en evalueert deze in een cyclus van planmatig handelen volgens de HGW-cyclus.
7. De werkwijze is systematisch en transparant. Er zijn duidelijke afspraken over wie wat doet en wanneer. De zeven uitgangspunten bieden een kader. We streven ernaar alle uitgangspunten tot hun recht te laten komen binnen een cyclisch proces.

Handelingsgericht werken

De cirkel van handelingsgericht werken

We onderscheiden vier verschillende fases met in totaal 6 stappen.

Fase 1: Waarnemen

Stap 1: Verzamelen van leerling-gegevens in het groepsoverzicht

In de fase van het waarnemen verzamelt en ordent de leerkracht gegevens over alle leerlingen en over de resultaten van het aanbod. Het gaat om gegevens uit observaties, analyses van het werk, gesprekken met kinderen en ouders, de resultaten op methodeonafhankelijke en methodeafhankelijke toetsen en via de overdracht van vorige leerkracht. Deze info noteert de leerkracht in de kolom van het dgo: observaties/gesprekken met kinderen/foutenanalyse.

Stap 2: Signaleren van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften

In deze stap bepalen we welke doelen we voor de komende periode met de hele groep willen bereiken. Deze doelen betreffen de speel/leerontwikkeling, de werkhouding en het sociaal emotioneel functioneren. Welke leerlingen hebben extra begeleiding nodig om deze doelen te behalen? We signaleren naast leerlingen met D of E scores ook leerlingen met een leer- of ontwikkelingsvoorsprong, een opvallende werkhouding, een specifieke leerstijl of leerlingen die specifieke sociaal-emotionele vaardigheden missen of juist bezitten.

Fase 2: Begrijpen

Stap 3: benoemen van de onderwijsbehoeften van leerlingen

We formuleren doelen voor de hele groep en benoemen de onderwijsbehoefte van elke leerling. Deze info noteert de leerkracht in de kolom van het dgo: onderwijsbehoeften.

Fase 3: Plannen

Stap 4: Clusteren van leerlingen met vergelijkbare onderwijsbehoeften.

Dit doen we door de gegevens uit de datamuur te combineren met de gegevens uit Parnassys en de groep in 3 instructieniveaus te verdelen. Leerlingen met een eigen leerlijn staan omschreven in een OPP.

Stap 5: Opstellen van het groepsplan

Nadat de leerlingen in de 3 instructieniveaus zijn ingedeeld, beschrijven we het onderwijsaanbod voor de komende periode. (zie formats groepsplannen bij Iber docs)

Fase 4: Realiseren

Stap 6: Het groepsplan is beschikbaar in Parnassys.

Op basis van het groepsplan maken we een week- en dagplanning die te vinden is in de map van de leerkracht. In de dagplanning staat genoteerd:

- Het aanbod voor de verschillende vakgebieden met notities over aandachtspunten
- Reflectie op het aanbod
- De datamuur, die dynamisch wordt ingezet door steeds aan te passen aan de situatie

Het systematisch doorlopen van de stappen van planmatig werken wordt de ondersteuningsstructuur genoemd. Op onze school wordt deze cyclus doorlopen d.m.v. evaluaties van Cito-toetsgegevens, groepsbesprekingen en evt. OT-bijeenkomsten. De intern begeleider heeft als taak de stappen in dit proces te coördineren. In de ondersteuningsstructuur van de school worden de volgende stappen onderscheiden:

Signaleren door de leerkrachten

De leerkrachten observeren de leerlingen en nemen de methode-gebonden en Cito-toetsen af. De leerkrachten stemmen het aanbod af op de onderwijsbehoeften van kinderen. De leerlingen worden in beeld gebracht in het leerlingvolgsysteem. Daarnaast volgen de leerkrachten de sociaal-emotionele ontwikkeling d.m.v. Kanvas, Kanjertraining en observaties.

Groepsbespreking

Er zijn 4 keer per jaar groepsbesprekingen: in oktober/november worden individuele leerlingen besproken waarna wordt bekeken welke leerlingen aanvullende doelen in het groepsplan krijgen, nader onderzocht moeten worden of moeten worden ingebracht in het OT. Na de cito-toetsen worden de parallelgroepen gekoppeld en wordt besproken hoe de interventies hebben geleid tot opbrengsten. In mei wordt besproken welke leerlingen gaan doubleren en wat dit in het volgend jaar gaat betekenen. Vlak voor de vakantie zijn er groepsbesprekingen gericht op overdracht naar het volgend schooljaar.

In groep 1-2 maken de leerkrachten gebruik van het zogenaamde KIKI-venster voor leerlingbesprekingen. Deze besprekingen zijn bedoeld om met elkaar te sparren over kortdurende interventies en het delen van kennis.

Uitvoeren van groepsplan door de leerkracht

De leerkracht start met de uitvoering van het groepsplan. Het groepsplan wordt tussentijds geëvalueerd en zo nodig bijgesteld. Deze bijstellingen zijn zichtbaar in de datamuur. Observaties die leiden tot aanpassingen zijn genoteerd in tabje "uitvoering" bij het groepsplan of op de zgn. "gele" stickers, die gebruikt worden bij dagelijkse observaties. Nadat de leerkracht de vorderingen van de leerling heeft geëvalueerd, wordt nagegaan of de gegeven hulp effect heeft gehad en worden voortgangsafspraken gemaakt. Indien de gegeven hulp onvoldoende effect had, wordt de leerling besproken met de intern begeleider. Samen komen leerkracht en intern begeleider tot handelingssuggesties, die worden opgenomen in het groepsplan. De leerkracht bespreekt met ouders en leerling welke handelingssuggestie voor dit kind ingezet gaat worden.

Uitvoeren van de handelingssuggesties en vervolg-evaluatie

De leerkracht evt. met de leerlingondersteuner samen voert de gegeven suggesties uit uit het groepsplan. Indien tijdens een volgend gesprek met ouders blijkt dat er onvoldoende vooruitgang wordt geboekt, kan een kind aangemeld worden bij het OT. Hierin coördineert en adviseert de Intern Begeleider.

Ondersteuningsteam

Als er onvoldoende vooruitgang wordt geboekt door een leerling na de uitvoering van het groepsplan of als dit wordt besloten tijdens een gesprek met de intern begeleider, wordt een leerling aangemeld bij het OT. Een orthopedagoog is hierbij aanwezig, daarnaast kunnen experts vanuit het samenwerkingsverband uitgenodigd worden om aan te sluiten bij dit overleg. In het OT wordt besproken welke diagnostiek nodig is en welke extra hulp het kind nodig heeft. In deze fase worden uiteraard ook ouders betrokken. Wanneer er geen aanvullende doelen kunnen worden gesteld binnen het groepsplan, wordt een individueel handelingsplan opgesteld.

Rapportagegesprek met de directie

Er vindt wekelijks overleg plaats tussen de intern begeleider en schoolleiding. De schoolleiding blijft zo op de hoogte van de leerlingenondersteuning op school. Schoolbeleid ten aanzien van de ondersteuningsstructuur kan zo nodig aangescherpt worden

6.2 Niveaus van zorg

De school zelf kent drie ondersteuningsniveaus van basisondersteuning: Zodra blijkt dat de groepsleerkracht meer ondersteuning nodig vindt, wordt de ouder direct ingelicht. De ondersteuning en het niveau daarvan wordt altijd besproken en schriftelijk vastgelegd.

Daarna zijn er nog twee niveaus van ondersteuning die door het samenwerkingsverband kunnen worden ingezet.

Niveau 1 : basisondersteuning

Onze school zorgt voor het op voldoende niveau functioneren van een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor

- ... het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen
- ... het systematisch volgen en analyseren van de voortgang in de ontwikkeling van leerlingen
- ... het op basis van een analyse van verzamelde gegevens tijdig bepalen van de aard van de te bieden ondersteuning
- ... het planmatig uitvoeren van de ondersteuning
- ... het regelmatig evalueren van de effecten van de ondersteuning

De leerkracht geeft een met de Intern Begeleider afgestemd aanbod aan alle kinderen en geeft deze begeleiding op basis van de signaleringsgegevens (methode afhankelijke toetsen, observaties en Kanvas). De kinderen worden geclusterd in instructie-onafhankelijke (plusgroep), instructiegevoelige (basisgroep) en instructie-afhankelijke (instructiegroep) groepen. Deze groepen worden in het groepsplan opgenomen. Voor iedere groep worden de onderwijsdoelen en het onderwijsaanbod beschreven. Een omschrijving van dit aanbod wordt vastgelegd in de dag/weekplanning in de klassenmap.

De groepsplannen worden twee keer geëvalueerd en bijgesteld. Tussentijds worden ze geëvalueerd en zo nodig aangescherpt. De leerkracht evalueert de gegeven ondersteuning met de intern begeleider tijdens de groepsbespreking en gaat na of het aanbod het beoogde effect heeft gehad.

Indien de ontwikkeling van leerlingen daartoe aanleiding geeft, gaat de leerkracht over tot afgestemd aanbod (niveau 2).

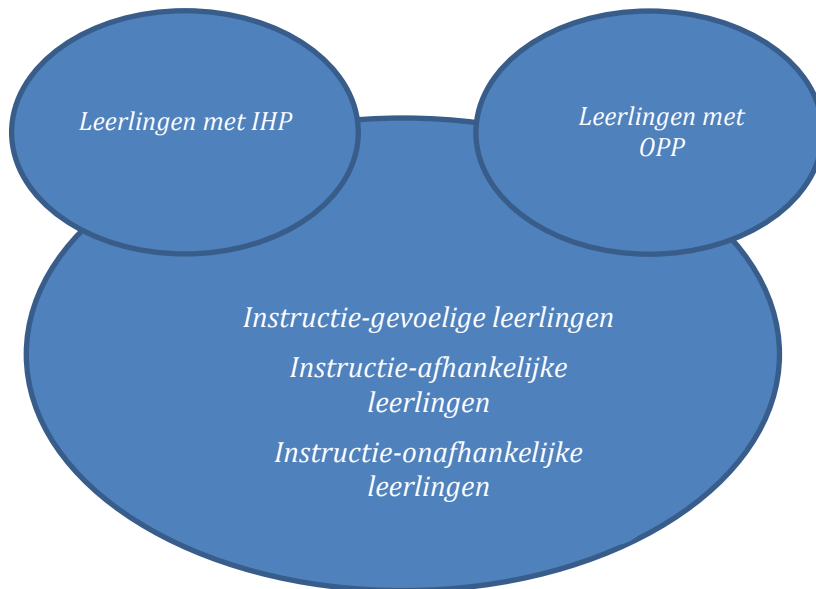
Niveau 2: basisondersteuning

Kinderen die niet binnen de basisgroep vallen, krijgen binnen het groepsplan extra begeleiding op basis van de signaleringsgegevens (methodegebonden toetsen, methode onafhankelijke toetsen, observaties en Kanvas). Dit geldt in ieder geval voor kinderen die bij de CITO-toets een D en E scoren en voor kinderen die A+ scoren. Voor deze kinderen worden de onderwijsbehoeften en de onderwijsdoelen door de leerkracht geformuleerd en opgenomen in het groepsplan. Een omschrijving van dit aanbod wordt vastgelegd in de dag/weekplanning in de klassenmap.

Het groepsplan beschrijft de activiteiten binnen het speciale aanbod die de leerkracht met de leerlingen gaat uitvoeren. Hierbij kan gedacht worden aan didactische aanpassingen (instructiewijze en leertijd), ondersteuning bij het leerproces en/of extra hulpmateriaal. Het groepsplan wordt vervolgens in de groep uitgevoerd, eventueel met ondersteuning. Dit gebeurt altijd in overleg met de IB-er en is van kortdurende aard, in principe 6 weken. Indien leerlingen gebruik gaan maken van de extra ondersteuning worden ouders hiervan in kennis gesteld door de leerkracht.

De leerkracht evalueert de gegeven ondersteuning met de Intern Begeleider en gaat na of het aanbod het beoogde effect heeft gehad. Op grond van de evaluatiegegevens wordt een voortgangsbeslissing genomen.

Niveau 3: basisondersteuning

Leerlingen die ondanks de geschetste ondersteuning onvoldoende succesvol blijven worden besproken in het onderwijsondersteuningsteam (OT) van de scholen. Het OT bestaat uit de directeur, de intern begeleider en een orthopedagoog eventueel aangevuld samen met één of meer externe deskundigen. Ouders worden uitgenodigd om deel te nemen aan deze bespreking. Als al niet eerder gestart is dan wordt in ieder geval m.i.v. deze fase het Groeidocument van het SWV gehanteerd. Het OT kent doorgaans een vaste procedure van inbreng en de bespreking kan leiden tot:

- een verdere intensivering of aanpassing van de al geboden ondersteuning vastgelegd in een individueel handelingsplan;
- gerichte ondersteuning in of buiten de groep door inzet van extra ondersteuningsformatie waarover de school beschikt,
- het uitvoeren van handelingsgericht / psychologisch onderzoek,
- een overgaan naar niveau 4

Niveau 4: extra ondersteuning

Wanneer er door een OT geen mogelijkheden meer in het kader van basisondersteuning gezien worden, verhuist het groeidocument (dossier) naar het OTG van de scholengroep met de vraag een arrangement voor extra ondersteuning toe te kennen. De Intern Begeleider licht het groeidocument toe tijdens het overleg met de OTG-leden. Het OTG bestaat uit een ervaren en onafhankelijke orthopedagoog en drie intern begeleiders uit verschillende scholengroepen. Het OTG kan vijf mogelijke arrangementen toekennen:

Diagnostisch (geen regulier onderzoek maar specialistisch, b.v logopedie)
Begeleidingsarrangement (coaching van de leerkracht)
Jeugdzorgarrangement
Combinatie van arrangementen

Niveau 5: diepte ondersteuning

Op dit niveau geldt dat een verwijzing naar één van de voorzieningen van het samenwerkingsverband de beste optie lijkt. De Commissie Toelating Onderwijsvoorzieningen (CTO) geeft in voorkomende gevallen

Toelaatbaarheidsverklaringen (TLV) af zonder welke een leerling niet deel kan nemen aan Speciaal Basisonderwijs (SBaO) Speciaal Onderwijs (SO). De mogelijkheid tot deelname aan het Eureka-onderwijs (hoogbegaafden) wordt vastgelegd in een Toelatingsbesluit, af te geven door de CTO. De Intern Begeleider en ouders lichten het groeidocument toe en maken deel uit van het overleg, waarna de CTO-leden een beslissing nemen.

Werkwijze van het intern ondersteuningsteam (niveau 3)

Vanaf schooljaar 2016-2017 krijgt de Sint Barbaraschool structureel geld vanuit het Samenwerkingsverband Kop van Noord-Holland. Deze gelden zijn bedoeld voor ondersteuning van leerlingen en leerkrachten. Dit betekent ook dat er in principe geen arrangementen meer aangevraagd kunnen worden tenzij de ondersteuningsbehoefte van de school groter is dan het structureel budget toelaat.

Omdat deze gelden zo zorgvuldig en effectief mogelijk ingezet dienen te worden hebben wij op de Sint Barbaraschool gekozen voor onderstaande opbouw (zie stroomschema).

We hebben gekozen voor een 8 weekse cyclus waarin kinderen één moment in de week in groepjes op bepaalde gebieden extra ondersteuning krijgen. Kinderen die in aanmerking komen voor deze begeleiding en dus inhoud geven aan de activiteit worden aangemeld in het Ondersteuningsteam. Voorafgaand aan deze bespreking vullen ouders, leerkrachten en kind een groeidocument in.

Tijdens het ondersteuningsteam zijn alle betrokkenen aanwezig. Daarnaast sluiten de directie, Intern begeleider en Jody Huijgens (orthopedagoog OBD) en extra deskundigen aan. Per leerling kijken we of deze ook aansluit bij het gesprek. Uit deze bespreking kan het advies gegeven worden om deze begeleiding in te zetten. Wij gaan uit van kortdurende intensieve interventies. Na deze interventies moet de leerling weer terugkeren naar het basisaanbod in de groep.

Zodra deze leerlingen in beeld zijn, worden clusters gevormd met kinderen die ook baat hebben bij deze begeleiding, maar niet zwaar genoeg zijn voor een aanmelding binnen het Ondersteuningsteam. Zo profiteren kinderen mee en kunnen ze met en van elkaar leren in een kleine veilige setting.

In week 6 van de cyclus staat het volgende OT gepland. Het eerste half uur bestaat uit de evaluatie van de afgelopen periode. Tijdens deze evaluatie kan besloten worden dat een leerling meer nodig heeft en kan een ondersteuningsperiode verlengd worden.

In week 7 volgt een intern zorgoverleg. Hierin worden de kinderen die nieuw aangemeld zijn besproken, worden er nieuwe clusters gevormd, en worden lijnen uitgezet voor de volgende periode.

In week 8 is er een afronding van de begeleiding en wordt er met de kinderen en leerkrachten geëvalueerd op hun leerdoel en worden eventueel vervolgacties gepland die binnen de groep haalbaar zijn.

De rol van leerkrachten:

- De leerkracht van de groep zet de lijnen voor de begeleiding uit.
- Hij of zij meldt de leerling aan en heeft de coördinatie binnen het geheel.
- Hij of zij neemt deel aan de gesprekken met ouders en binnen het OT en stelt het plan voor de komende periode op.
- Hij of zij evalueert het plan met het kind en de leerlingondersteuner.

De rol van de leerlingondersteuner:

- De begeleider voert het plan uit en noteert observaties of belangrijke zaken in het plan bij tab "Uitvoering" in Parnassys.
- Zij houdt de leerkracht op de hoogte van voortgang middels aantekeningen in Parnassys of middels een kort gesprek.
- Zij voert aan het eind van een periode evaluatiegesprekken met collega's en kinderen gericht op de doelen van het plan.
- Zij geeft tips en aanbevelingen voor een mogelijk vervolg.
- Zij sluit aan bij de Ondersteuningsteams (OT).

Inhoud van de extra ondersteuning:

Wij hebben op de Sint Barbaraschool gekozen voor een ondersteuning gericht op sociaal-emotionele ontwikkeling, op het gebied van meerkunners en in enkele gevallen op gebied van leren. Daarnaast is er ruimte voor zeer specifieke ondersteuningsbehoeften die voor een leerkracht in een normale klassensituatie niet haalbaar zijn. Vanaf groep 6 zijn er leerlingen die een Ontwikkelingsperspectief krijgen. Deze leerlingen krijgen een beredeneerde afwijking van het groepsaanbod. Binnen de extra ondersteuning wordt extra ingezet op het borgen en aanleren van bepaalde strategieën. De uitvoering van het Ontwikkelingsperspectief zal binnen de groep gebeuren.

Aanwezige expertise personeel

Op de St. Barbaraschool is de volgende expertise aanwezig:

- de IB-er heeft 5 certificaten Master-SEN, gericht op gedrag en begeleiding;
- een teamlid is door de OBD opgeleid tot een dyslexiespecialist;
- een teamlid is opgeleid tot IB-er en is werkzaam in een groep. Zij kan inzet worden voor onderzoek.
- twee teamleden hebben de opleiding Speciaal Onderwijs gedaan
- een teamlid gaat de opleiding talentbegeleider Hoogbegaafdheid vervolgen (schooljaar 17/18)
- een teamlid is door de OBD opgeleid voor thematisch onderzoekend leren/IPC
- een teamlid heeft de Opleiding tot Kindercoach gevolgd
- drie collega's hebben de gymopleiding gevolgd
- alle teamleden zijn gecertificeerd kanjertrainer

Aanmeldingsprocedure St. Barbaraschool

Schoolniveau

Wanneer ouders hun kind aanmelden op St. Barbaraschool, waarbij ze aangeven dat hun kind een specifieke ondersteuningsbehoefte heeft, gaan we altijd eerst met hen in gesprek. Samen met de ouders / verzorgers kijken we wat het kind nodig heeft en we bespreken de mogelijkheden die we als school kunnen bieden. We schetsen een realistisch ontwikkelingsperspectief op basis van een reële inschatting van de onderwijsbehoeften van het kind.

Scholengroep

Wanneer we tot de conclusie komen dat plaatsing op de St. Barbara niet haalbaar is, dan gaan we samen met de ouders / verzorgers op zoek naar een beter alternatief binnen de regio (allereerst scholengroep). De school neemt hierbij het initiatief, waarbij intensieve communicatie en afstemming essentieel zijn.

Samenwerkingsverbandniveau

Wanneer plaatsing op een school voor speciaal basisonderwijs, speciaal onderwijs of op de plusvoorziening van het samenwerkingsverband aan de orde lijkt dienen we deze aanvraag, weer in overleg met de ouders, in bij de CTO. De CTO geeft een toelaatbaarheidsverklaring af die nodig is voor een plaatsing op één van deze voorzieningen.

7. Ondersteuning Sociaal Emotionele Ontwikkeling

7.1 Basiskwaliteit

Een steeds belangrijker wordend aspect van het onderwijs is het begeleiden van de kinderen met betrekking tot de sociaal-emotionele ontwikkeling. Voor het aanleren en versterken van wenselijk gedrag, het leren samenwerken, het leren dragen van verantwoordelijkheid en andere aspecten van sociaal-emotionele ontwikkeling, én in het kader van burgerschap, gebruiken we de Kanjertraining en onderdelen uit IPC (International Primary Curriculum).

De Kanjertraining bestaat uit een serie lessen met bijbehorende oefeningen om de sfeer in de klas goed te houden (preventief), of te verbeteren (curatief). Het is een volwaardige methode voor het basisonderwijs en streeft de volgende doelen na.

- Het bevorderen van vertrouwen en veiligheid in de klas.
- Het versterken van de sociale vaardigheden bij leerlingen.
- Beheersing van verschillende oplossingsstrategieën bij pesten en andere conflicten.
- Bewustwording van de eigenheid bij leerlingen.
- Leren om verantwoordelijkheid te nemen.
- Het bevorderen van actief burgerschap en sociale integratie.

De basisaanpak bestaat uit de volgende stappen:

Stap 1 Met kinderen die ongewenst gedrag laten zien in de klas, volgt eerst de gebruikelijke correctie, waarbij de leerkracht even kort individueel contact heeft met de leerling.

- Stap 2** Is stap 1 doorlopen, en het kind vertoont geen gewenst gedrag, dan wordt het kind tijdelijk buitengesloten van meedoen: time-out op een bepaalde plek in de klas of op het plein gedurende een korte tijd (2 à 10 minuten). Daarna komt het kind er weer bij en verwachten we dat het doet wat er van hem/haar wordt verwacht.
- N.B. Gebeurt dit frequent, dan nemen we contact op met de ouders en bespreken we samen met ouders en kind wat er nodig is om het gedrag te verbeteren.*
- Stap 3** Gaat het nog steeds mis, dan wordt het kind verwijderd uit de klas: dan gaat het voor een bepaalde tijd – met werk – naar een ander klaslokaal. Deze stap wordt afgestemd met de Intern Begeleider en directie.
- In dit geval worden de ouders geïnformeerd.
- N.B. Gebeurt dit frequent, dan nemen we contact op met de ouders en bespreken we samen met ouders en kind wat er nodig is om het gedrag te verbeteren. Zo nodig wordt externe hulp ingeschakeld. We verwachten van ouders volledige medewerking.*
- Stap 4** Indien het gedrag niet verbetert en het blijft leiden tot voortdurende en ernstige verstoring van de lessen, en/of als de veiligheid van andere kinderen en/of medewerkers in het geding is, nemen we de laatste stap: de Regeling Schorsing en Verwijdering (zie procedure Schorsing en verwijdering Flore 08-12-2015) treedt dan in.

7.2 Basisondersteuning

Wanneer kinderen door een bepaalde oorzaak zich niet of minder snel ontwikkelen op het gebied van sociaal-emotionele ontwikkeling (al dan niet als gevolg van een aanwijsbare aangetoonde oorzaak als bijvoorbeeld ADHD, autisme gerelateerde stoornissen of anderszins), dan is het aan de leerkrachten om de kinderen hierin specifiek te begeleiden, al dan niet i.s.m. de IB-er. Met name door de steeds grotere kennis die hierover beschikbaar komt en de steeds hogere eisen die de maatschappij aan de scholen stelt om deze kinderen te begeleiden, is het van belang om hierin continu te blijven scholen en te ontwikkelen.

Begeleiding en ondersteuning kunnen bieden is *geen vast gegeven*, maar zal steeds moeten worden afgestemd op de specifieke ondersteuningsbehoeften van het kind. Daarbij komt dat door wisselingen in personele bezetting de ondersteuningsmogelijkheden ook kunnen wisselen. Het hieronder genoemde aanbod geeft dan ook vooral een indicatie weer van de ondersteuning die we in principe kunnen bieden, gerelateerd aan onze ondersteuningsstructuur. Begeleiding zal altijd afgestemd worden in overleg met de ouders en moet passen binnen de mogelijkheden van de school. Wij kunnen nu de volgende ondersteuning realiseren op het gebied van de sociaal emotionele ontwikkeling:

- ADHD: signaleren, na diagnose een begeleidingsplan opstellen, structurele aanpak in de klas, al dan niet met externe ondersteuning;
- ASS² problematiek: signaleren, bieden van veiligheid en een vaste structuur in de reguliere klassensituatie, binnen de dynamiek van de reguliere basisschool;
- faalangst en concentratieproblemen: signaleren, gerichte begeleiding door individuele gesprekken door leerkracht of IB-er;
- pestgedrag: signaleren, aanpak via protocol ter voorkoming en oplossen van pestgedrag (Kanjertaining, Kanvas);
- gedragsproblematiek: signaleren, aansluiten bij behoeften, binnen de grenzen van het haalbare, waarbij de grenzen zeker ook bepaald worden door veiligheid en het leerklimaat in de groep.

Binnen de organisatie van de school verstaan we onder haalbaar: veiligheid van alle betrokkenen, leerling, groep, leerkracht, school; de ondersteuningsbehoefte mag niet onevenredig veel aanspraak maken op de aandacht en begeleidingsmogelijkheden van de leerkracht/school; evt. medicatie moet vallen binnen de afspraken zoals vastgelegd in het Medicijnprotocol van de school.

Momenteel zijn we in ontwikkeling m.b.t. meerkunners en hoogbegaafdheid betreffende signalering, beleid en aanbod. In het schooljaar 2015-2016 hebben we hiertoe scholing gehad via Novilo. In het schooljaar 2016-2017 volgt een leerkracht de opleiding Hoogbegaafdheid van Novilo en komen we tot beleid.

² Autistisch Spectrum Stoornis, waaronder PDD NOS

7.3 Extra ondersteuning

Indien de ondersteunings- en onderwijsbehoefte van een leerling buiten de mogelijkheden van de school liggen, raakt de school handelingsverlegen. In deze gevallen bestaat er een mogelijkheid beroep te doen op specialistische ondersteuning. In overleg met het OTG kan er vertaling plaatsvinden in de vorm van een extra arrangement (zie niveau 4 pag. 8). Dit wordt opgenomen in het groeidocument.

In zeer uitzonderlijke gevallen, bijv. in geval van wachten op plaatsing kan het zo zijn dat we tijdelijk een beroep kunnen doen op hulp van een extern deskundige in onze school.

Extra ondersteuning is altijd contextafhankelijk: het betreffende kind, zijn ouders, de klas, de fysieke condities (ruimte, speciale voorzieningen zoals bijv. aangepast meubilair), de leerkracht en het team. Daarmee bedoelen we: extra ondersteuning kan binnen de grenzen van veiligheid en beheersbaarheid. Zodra die in het geding zijn en er bijv. sprake is van een negatieve invloed op het leer- en leefklimaat in een groep, kan dit leiden tot een nieuw, ander besluit.

8. Ondersteuning lezen en spelling

8.1 Basiskwaliteit

Lezen is een manier om kennis tot ons te nemen, iets te weten te komen over andere meningen en culturen, om informatie te verzamelen over allerlei onderwerpen. En je kunt van boeken ook gewoon lekker genieten. Het is dus belangrijk, dat kinderen goed leren lezen en vooral plezier hebben in het lezen van een boek. Forceren heeft over het algemeen weinig zin, uitdagen, het goede voorbeeld geven en stimuleren echter wel!

Ontcijferen van een tekst is één, maar snappen wat je leest is zeker zo belangrijk! Daarvoor is, naast de vaardigheid van het ontcijferen, nog nodig:

- een rijke woordenschat,
- een brede algemene kennis,
- vertrouwd zijn met de structuren van onze taal (spelling, zinsbouw, tekstopbouw e.d.),
- en de kennis / het gebruik van strategieën voor lezen met begrip.

Het tijdstip waarop onze leerlingen in contact komen met aanvankelijk lezen, schrijven en rekenen is heel verschillend. In de groepen 1 en 2 wordt hiermee een start gemaakt, we laten kinderen kennis maken met letters en cijfers. We dagen ze uit om binnen de zone van de naaste ontwikkeling activiteiten aan te gaan in een betekenisvolle context.

Technisch lezen

In de kleuterbouw wordt veel aandacht besteed aan de ontwikkeling van de beginnende geletterdheid. Dit doen we door middel van interactief voorlezen, platen bekijken, woordenmuur, letterboekje, digitale spelletjes, e.d. Per jaar worden er minimaal 15 letters aangeboden. Dit alles wordt binnen een betekenisvolle context aangeboden. Ook wordt "Bas gaat digitaal" ingezet om digitaal te oefenen.

Vanaf groep 3 gaan we met de leerlingen op een planmatige, gestructureerde manier met lezen aan de gang. Hiervoor gebruiken we de methode Veilig Leren Lezen. De nadruk ligt met name op het technisch leesproces (het omzetten van geschreven letters/woorden in gesproken tekst, en omgekeerd), maar er is ook al aandacht voor tekstbegrip.

Wij streven naar een bij eind groep 3 passend leesniveau. Dat betekent echter niet dat de aandacht voor de technische aspecten van het leesproces verslappen. D.m.v. de methode Estafette blijven we – gedifferentieerd – het correct, vlot en op toon lezen oefenen tot in groep 8.

Verder worden leerlingen vanaf groep 6 ingezet voor tutor-lezen en voorlezen in hun eigen groep of lagere groepen. Dit is steeds in wisselende samenstelling, zodat alle leerlingen aan bod komen en er tijd blijft voor hun eigen ontwikkeling. Ook neemt de school ieder jaar deel aan de landelijke voorleeswedstrijd. In de groepen wordt aandacht besteed aan boekkeuze, intonatie en voordracht.

Woordenschat

Woordenschat is het taaldomein waarin het verwerven van woordvormen en woordbetekenissen centraal staat. Een uitgebreide woordenschat is een belangrijke basis voor schoolsucces: nieuwe kennis kan gekoppeld worden aan al bestaande kennis.

Interactief voorlezen helpt de woordenschatontwikkeling van jonge kinderen. Door boeken en verhalen komen kinderen in aanraking met veel nieuwe woorden die ze in hun dagelijkse leven niet zo gauw tegenkomen. Gesprekken en verwerkings-activiteiten stimuleren de woordenschat.

In groep 1, 2 en 3 wordt de woordenschat gestimuleerd door de woordenmuur. De woordenmuur wordt gevuld met woorden die binnen het thema passen. Kinderen zijn actief betrokken bij het vullen van de muur, omdat zij thuis op zoek gaan naar afbeeldingen die bij de woorden passen. Dit zijn naast zelfstandig naamwoorden, ook werkwoorden en andere naamwoorden.

In de middenbouw is woordenschatonderwijs vooral gericht op het leren van nieuwe woordbetekenissen. Daarnaast is er aandacht voor strategieën voor het onthouden en afleiden van betekenissen uit de context. Binnen de methodiek van IPC worden de leerlingen uitgedaagd samen op zoek te gaan binnen een thema. Binnen dit thema staan enkele kernwoorden centraal.

In de bovenbouw leren kinderen zelfstandig strategieën toepassen om de betekenis van nieuwe woorden af te leiden en te onthouden. Het doel van woordenschatonderwijs is de leerlingen receptief (begrijpen) en productief (gebruiken) over zo veel mogelijk woorden te laten beschikken.

4-takt methodiek

Vanaf het moment dat de kinderen binnenkomen, werken wij op een planmatige en gestructureerde manier aan de uitbreiding van hun woordenschat. Wij werken daarvoor met een beproefd didactisch model: de zgn. 4-takt, ontwikkeld door Marianne Verhallen c.s.

De belangrijkste didactische basisregel voor het leren van woorden is: het leren van een woord zal niet in één keer gebeuren. De stappen zijn: 1) voorbereiden 2) semantiseren 3) consolideren 4) controleren

Begrijpend lezen

Begrijpend lezen is de verbanden tussen woorden en zinnen in geschreven taal kunnen zien en begrijpen. Het is een actief, probleemoplossend proces. De leerling achterhaalt tijdens het lezen de betekenis van taal. Een leerling moet welbewust nadenken over de betekenis van de tekst.

Wij besteden op school veel tijd en aandacht aan begrijpend lezen. Bij de jongste kinderen gaat het om begrijpend luisteren, maar de manier van werken is uiteindelijk dezelfde, met aandacht voor de inhoud (woordenschat, kennis) en strategieën (voorspellen, vragen stellen, visualiseren, verbinden, samenvatten, afleiden en herstelstrategieën) om te begrijpen wat je hoort, wat je ziet, wat je leest.

Voor het oefenen met begrijpend lezen wordt vanaf groep 4 gebruik gemaakt van Nieuwsbegrip XL en diverse, bij het thema passende teksten. Voor het begrijpend luisteren en lezen worden ook prentenboeken, gedichtenbundels en leesboeken ingezet. De diverse strategieën zijn in tijd uitgezet, zodat iedere strategie minimaal twee maal per jaar aan bod komt.

De leerlingen met een leesvoorsprong maken in groep 4 en 5 gebruik van Estafette loper, hierin zijn ook oefeningen voor begrijpend lezen opgenomen. De leerlingen maken dit geheel zelfstandig.

Taal en spelling

Vanaf groep 4 breiden we de aandacht uit naar andere aspecten van taal.

Spelling wordt een apart vak en vanuit de taalmethode worden allerlei oefeningen gemaakt waarmee de kinderen kennismaken met de structuur van onze taal en deze steeds beter leren doorgronden: schrijfoopdrachten, tekstsoorten herkennen, geslacht van een woord, enkelvoud/meervoud, verkleinwoorden, voegwoorden, verwijswaarden, zinsontleding, woordsoorten enz.

Naast de spelling van woorden wordt vanaf groep 6 ook werkwoordspelling aangeboden en geoefend.

Het is een bewuste keuze vanuit school om in groep 3 in de boekjes te werken om extra aandacht te besteden aan het ontwikkelen van het handschrift. Voor de verwerking van de lesstof wordt vanaf groep 4 Snappet ingezet. Dit houdt in dat leerlingen werken op devices, waarop één voor één de opdrachten verschijnen. Voor de leerkracht is direct inzichtelijk hoe de oefening gemaakt wordt, de leerling ontvangt direct feedback. Snappet werkt adaptief, zodat het aanbod voor de leerlingen steeds aan blijft sluiten bij hun onderwijsbehoefte. Daarnaast is het voor de leerkracht mogelijk oefeningen klaar te zetten voor extra oefening. Leerlingen kunnen naast het aanbod vanuit de methode kiezen om te werken aan hun eigen leerdoelen. Zij ontvangen feedback op hun voortgang t.o.v. zichzelf.

Voor taal gebruiken we Veilig Leren Lezen in groep 3 en Taal actief vanaf groep 4 (taal en spelling).

8.2 Basisondersteuning

De basiskwaliteit van de school is gericht op het door de leerlingen verwerven van een ruim voldoende leesvaardigheid en spellingvaardigheid.

We toetsen het technisch en begrijpend lezen met behulp van het Cito-leerlingvolgsysteem en de methode-gebonden toetsen. Hierdoor wordt duidelijk wat het leesniveau van de leerling is. Wanneer er sprake is van een stagnatie of juist een versnelling in de leesontwikkeling, dan krijgen deze leerlingen een verlengde, intensievere instructie van de leerkracht of een ander aanbod. Dit wordt opgenomen in het groepsplan en kan klaargezet worden in Snappet.

Indien er een onvoldoende score behaald wordt op het gebied van spelling (E of D-score) volgt er een afname van het PI-dictee. Dit dictee geeft de leerkracht inzicht in de beheersing van de verschillende spellingscategorieën. Deze gegevens leiden tot aanpassing van het aanbod van de leerling.

Dyslexie

Bij aanmelding wordt aan ouders gevraagd of er in de familie dyslexie voorkomt. Dit is voor ons een eerste signalering. Daarnaast wordt in groep 1-2 door het volgen van leerlingen via het leerlingvolgsysteem KIJK! de ontwikkeling van de beginnende geletterdheid in beeld gebracht. Eventuele signalen worden meegenomen in de groepsbespreking en genoteerd in het dossier van de leerling. Deze worden meegenomen in de overdracht naar groep 3.

In groep 3 blijven we de leerlingen volgen via het leerlingvolgsysteem van Veilig Leren Lezen en de CITO-gegevens. Bij een vermoeden van dyslexie gaan de leerkrachten in gesprek met de ouders en wordt de instructie geïntensiveerd. Er kan een aanpassing zijn in het onderwijsaanbod.

In groep 4 hebben de leerlingen het hele aanbod van beginnende geletterdheid doorlopen, zodat er voldoende dossieropbouw is en gegevens zijn, die kunnen leiden tot onderzoek naar dyslexie. Hierin is het essentieel dat er een groot verschil is tussen de reken- en taalvaardigheden van de leerling, die minimaal drie maal een E-score moet hebben behaald op de leestoetsen van CITO. Als deze gegevens een onderzoek rechtvaardigen wordt dit besproken met de IB-er. Ouders melden zich aan bij het Wijkteam van de gemeente Schagen en doen een verzoek tot onderzoek. Op het moment dat daar goedkeuring voor is, mogen ouders kiezen uit de zorgverleners waarmee de gemeente een contract heeft afgesloten. De school levert het dossier aan, op basis waarvan de zorgverlener onderzoekt of onderzoek gerechtvaardigd is. Als de indicatie afgegeven is, komt de leerling in aanmerking voor het vergoede traject dyslexie. Dit traject vindt plaats buiten school. In overleg met de zorgverlener kan er samenwerking ontstaan. (zie verder het Dyslexie protocol zoals opgesteld door Masterplan Dyslexie).

8.3 Extra ondersteuning

Voor leerlingen die ondanks de uitbreiding van de instructie- en oefentijd onvoldoende vorderingen maken, treffen we extra maatregelen.

Technisch lezen

In groep 3 krijgt de leerling minimaal twee maal per week extra ondersteuning met behulp van de materialen van Connect of Ralfi, tutorlezen. In totaal gaat het om tenminste één uur per week. Door een doelgerichte planning in de groep kunnen we deze inzet structureel waarborgen.

Daarnaast maken we gebruik van beschikbare leesouders, die minimaal twee maal per week in kleine groepjes met kinderen lezen. Dit zijn teksten uit de boekjes VLL en de Veilig en Vlot-ringboekjes.

Vanaf groep 4 worden deze leerlingen extra begeleid door de leerkracht op de Ralfi-manier. Bij het Ralfi-lezen maken we zo veel mogelijk gebruik van de teksten van Nieuwsbegrip. Op deze manier voorzien we kinderen van voorinstructie die ingezet kan worden bij de Begrijpend leeslessen. Daarnaast formeren we groep overstijgende, homogene leesgroepen, die op eigen niveau begeleid worden door een leerkracht. Aanwezige stagiaires worden ingezet bij de intensieve begeleiding.

Bij een indicatie dyslexie nemen we de handelingssuggesties van de zorgverlener over in een individueel handlingsplan. In de meeste gevallen is dit het faciliteren van extra oefentijd. Daarnaast wordt er in de klas gezocht naar een geschikt leesmaatje die de leerling kan ondersteunen bij het lezen van langere teksten.

Spelling

In de groepen 1-2 worden letters aangeboden. Bij het aanbieden van deze letters gebruiken we de kleuren die

overeenkomen met de methodiek Taal in Blokjes. Deze methodiek heeft als doel leerlingen inzicht te geven aan de opbouw van woorden. Daarnaast komt het tegemoet aan de verschillende leerstijlen en de behoefte van kinderen om handelend te leren. Door al in groep 1-2 op deze manier te werken, raken de leerlingen bekend met het verschillende klankgroepen. In groep 3 wordt deze methodiek doorgezet. De aangeboden globaalwoorden worden in deze kleuren “geblokt”. Na de herfstsignalering worden zwakke spellers opgenomen in de verlengde instructie, waarbij de gekleurde blokjes worden ingezet bij het spellen van woorden. Er kan gebruik worden gemaakt van de werkboekjes die bij deze methodiek horen (in het schooljaar 2017-2018 wordt deze methodiek verder doorgezet in groep 4 en 5).

NT2

Binnen de extra begeleiding bestaat de mogelijkheid een kind aan te melden voor de NT2 groep. Het doel hierbij is het vergroten van de actieve en passieve woordenschat d.m.v. concreet handelen, voorlezen en gericht oefenen met actief taalgebruik. Voor de groepen 1-2 wordt gezocht naar aansluiting bij de actuele thema's. In de groepen 3 t/m 8 wordt dit uitgebreid met “schooltaal”, d.w.z. taal die je moet kunnen begrijpen om opdrachten te kunnen maken.

Op het moment dat de ondersteuningsbehoefte van een leerling na bovenstaande maatregelen buiten het aanbod van de methode valt, wordt een leerling ingebracht in het OT. Op grond van deze bespreking doen wij nader onderzoek of wordt er gebruik gemaakt van een specialist. Er wordt indien noodzakelijk een OPP gemaakt.

9. Ondersteuning rekenen en wiskunde

9.1 Basiskwaliteit

De meeste leerlingen verwerven met behulp van het onderwijsaanbod uit de methode voldoende strategieën in hun ontwikkeling naar functionele rekenvaardigheden. Ook voor rekenen zetten wij Snappet in vanaf groep 4.

De referentieniveaus geven vulling aan de inhoud en moeilijkheid. Voor het basisonderwijs gelden het streefniveau (1S) en fundamenteel niveau (1F).

Bij de kleuters

Bij de kleuters laten we kinderen kennismaken met rekenbegrippen vanuit breed aanbod. Fundament onder dit aanbod is het spel en onderzoek. Het gaat bij de kleuters met name om de invulling van begrippen als veel/weinig, meer/minder, groot/klein, dik/dun, smal/breed, voor/achter, op/onder enz. Daarnaast werken de kleuters aan het getalbegrip en de daaraan gekoppelde cijfers (0-20). Bij de kleuters gebruiken we betekenisvolle activiteiten en diverse ontwikkelingsmaterialen om hiermee te oefenen. Ook worden digitale onderwijsprogramma's ingezet.

Groep 3 t/m 8

Vanaf groep 3 gaan de leerlingen werken met de methode Rekenrijk. De constructie van ons decimaal stelsel wordt in de loop der jaren uitgebouwd tot de kinderen in principe elk groot getal kunnen lezen – en er beeld bij hebben.

Naarmate de kinderen de getal structuur beter begrijpen, gaan ze ook bewerkingen leren uitvoeren. Eerst optellen en aftrekken, daarna vermenigvuldigen en delen, breuken en procenten, enz. Rekenen is ook meten, klok kijken, werken met inhouden, omgaan met geld, het oplossen van (rekenkundige) problemen, het lezen en interpreteren van grafieken en tabellen enz.

9.2 Basisondersteuning

De reguliere basisondersteuning bij het rekenonderwijs bestaat uit het structureel werken op 3 niveaus, aangevuld met extra opdrachten die klaar gezet worden in Snappet voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Extra oefenstof, extra instructie aan de instructietafel of juist extra uitdagende opdrachten stimuleren de kinderen om zich verder te ontwikkelen.

Op het moment dat een leerling problemen ervaart binnen het rekenen onderzoekt de leerkracht d.m.v. een diagnostisch gesprek waar de problemen mogelijk uit voortkomen. De handreiking hiervoor vindt de leerkracht in de methode. Vanuit dit gesprek kunnen aanpassingen in het aanbod volgen. Dit zijn kortdurende interventies. Op het moment dat de leerkracht een grotere achterstand in de leerontwikkeling ontdekt, volgt er een gesprek de ouders. Naar aanleiding van de uitkomsten van het diagnostisch gesprek en de ouders kan er gekozen worden voor een handelingsgericht rekenkundig onderzoek door de IB-er. Binnen dit onderzoek ligt de focus op rekenstrategieën. Hieruit volgen handelingsuggesties, die worden opgenomen in een individueel handelingsplan.

9.3 Extra ondersteuning

Op het moment dat de achterstand van de leerling zo groot wordt dat het aanbod van de methode niet meer toereikend is voor de onderwijsbehoefte van de leerling, wordt deze aangemeld in het OT. Uitkomsten van dit OT kunnen leiden tot nader onderzoek door een externe of het opstellen van een Ontwikkelingsperspectief (OOP).

In schooljaar 2017-2018 wordt de methodiek “Met sprongen vooruit” geïntroduceerd in groep 3 en zo jaarlijks verder uitgebouwd naar de bovenbouw. Dit wordt aangeboden door de leerlingondersteuners, waarna er in de groep verder mee wordt gewerkt.

Beleid op meerkunners is in ontwikkeling. In leerjaar 2017-2018 worden o.l.v. de talentbegeleider aanbod en werkwijzen verder geïntroduceerd.

10. Ondersteuning hoog- en meerbegaafdheid

In het schooljaar 2015-2016 is door het team de introductie cursus Novilo gevolgd. In het daaropvolgend schooljaar is een teamlid de opleiding Talentbegeleider gaan volgen en heeft met het team gewerkt aan een beter begrip en beeld van hoog- en meerbegaafdheid. Daarnaast is er een inventarisatie geweest van beschikbare materialen op school. In de extra begeleiding is gestart met het begeleiden van kleine groepen meerbegaafde kinderen met hulp van de Talentbegeleider.

In het schooljaar 2017-2018 wordt ingezet op gesprekken met dit type kinderen (2 studiemomenten) en signaleren. Ook signaleringsinstrumenten zullen dan besproken worden.

Op het moment dat de ondersteuningsbehoefte van een leerling na alle bovenstaande maatregelen buiten het aanbod van de methode valt, wordt een leerling ingebracht in het OT. Op grond van deze bespreking doen wij nader onderzoek of wordt er gebruik gemaakt van een specialist. Er wordt indien noodzakelijk een OPP gemaakt.

11. Grenzen aan ondersteuning

De St. Barbaraschool besteedt veel tijd en energie aan het begeleiden van kinderen met een bijzondere ondersteuningsvraag. Ouders worden geïnformeerd en waar kan betrokken.

Echter, we blijven een reguliere basisschool die tegen grenzen van ondersteuning kan aanlopen. Deze grenzen zijn bereikt wanneer:

- Een leerling sterk ongewenst gedrag vertoont tijdens het onderwijsleerproces en tijdens het groepsproces, waardoor de aandachtsverdeling door de leerkracht onevenredig is
- de veiligheid voor een ieder in het geding is.
- een leerling niet aanspreekbaar en aanstuurbaar is door meerdere personen
- waarbij de cognitieve ontwikkeling stagneert en het welbevinden van het kind en het didactisch aanbod niet in balans zijn.
- Een leerling een te sterk individueel gerichte orthopedagogische- of orthodidactische begeleidingsvraag heeft.
- niet aan de fysieke zorgbehoefte kan worden voldaan.

Wanneer de grens van onze ondersteuning bereikt is, gaan we, via de scholengroep en het samenwerkingsverband Kop van Noord Holland, over naar het niveau van bovenscholse ondersteuning, zoals in hoofdstuk 6 is beschreven.

---

12. Professionalisering

De St. Barbaraschool heeft als visie dat de basiskwaliteit van de leerkrachten prima op orde moet zijn. De teamscholing is hier dan ook op gericht en vastgelegd in het jaarlijks Schoolontwikkelingsplan (SOP). Ook door het samenwerkingsverband aangedragen scholing kan hierin worden opgenomen.

Vanuit de scholing heeft iedere leerkracht een Persoonlijk Ontwikkel Plan (POP), dat jaarlijks in overleg met de directie wordt vastgesteld. Door maatjesgesprekken, functioneringsgesprekken, beoordelingsgesprekken en observaties krijgt het POP concreet vorm. De leerkrachten zijn zelf verantwoordelijk voor het bijhouden van hun leerkrachtdossier.

Tenslotte, mocht u na het lezen van dit schoolondersteuningsprofiel nog vragen of opmerkingen hebben, aarzel dan niet om contact met ons op te nemen. We gaan graag met u in gesprek.

Juli 2017,

Harry Weijers, Mariosé Huits (directie), Brenda Dokter (IB) & team St. Barbaraschool

